

1566

מדינת ישראל
הכנסת

פ.מ.

פרוטוקול מס' 25 / ב'

מישיבת ועדת השירותים האיזוריים, שהתקיימה
ביום ד', י"ז באדר ב' תשי"ז - 20.3.57,
בשעה 9.00.

נכחו - חברי הוועדה:

- מ. ארם - היו"ר
- ב. ארדיטי
- ר. הקטין
- א. וילנסקה
- פ. זוארץ
- י. כמיס
- ט. כפרי
- י. ניצני
- ר. צברי

מוזמנים:

מר מ. ברסלע - המנהל הכללי של משרד הסעד
ד"ר ביאטיס - מטעם משרד הסעד
גב' שכטר - " " "

מר פסמן - מנהל מלב"ן
ד"ר פליסקין - מנהל מחלקה במלב"ן

- סדר-היום: (א) חשובות משרד הסעד לשאלות שהוצגו בפניו;
- (ב) סקירה על מלב"ן, מוסדותיו ופעולותיו.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר מ. ארם:

מר ברסלע:

נשאלה שאלה: מהו מספר הנחמכים?

רצוני להבהיר שאלה זו. יש אנשים שנמצאים בטיפול הלשכות הסוציאליות, בתמיכה חלקית או מלאה, או כל טיפול סוציאלי אחר. יש, למשל, משפחה עשירה, ולה ילד דפקטיבי. למשפחה זו נפתח חיק והיא נמצאת בטיפול משרד הסעד. אין זאת אומרת שאותה משפחה נתמכת. כל חיק כזה נפתח ונמצא עוד בטיפול. אם מדברים על משפחות נתמכות, אזי הכוונה היא לחמיכות כספיות, הן באופן חלקי והן באופן מלא, ואף לא בקביעות. אם כן, יש כ-60 אלף נפש הנמצאים בתמיכה קבועה מלאה; אולם, גם כן קשה לומר שכולם נמצאים בתמיכה מלאה. יש חלוקי דעות בענין זה. כשאנחנו מדברים על 60 אלף נפש, אזי זה מסתובב בין 50-60 אלף נפש. יש לנו רשימות, אשר לפיהן אנו יודעים כי ישנם 56 אלף נפש נחמכים, וזה סחוץ לתל-אביב.

מספחות היוטבות נערים הגדולות

נתמכות באופן קבוע ומלא, מספרן אינו גדול. המחלקה הסוציאלית של עיריית תל-אביב פיתחה שירותים, ויש לה פרסונל גדול, והיא מחזיקה מספר לא קטן של ילדים במוסדות ילדים. אנחנו מעריכים כי קרוב ל-6000 אלפים נפש נמצאים בתמיכה לא-מלאה. אין זה הרבה, אולם הם מקבלים מדי חודש בחדשו את תמיכתם.

מספר הנפשות המקבלות תמיכה חלקית, לא-

קבועה, איננו מדויק. אנחנו מעריכים כ-40 אלף נפש.

רובן של המשפחות האלה - של 60 אלף

ו-40 אלף נפש - נמצאות בטיפולים אחרים. למשל: עבריינים, דפקטיבים ועוד. משפחות אלה טיכות למשפחות שמקבלות תמיכה זו או אחרת; אנחנו מגיעים למספר של 160 אלף נפש הנמצאים בטיפול זה או אחר. כלומר, 100 אלף נפש נמצאים בתמיכות ו-60 אלף נפש - בתמיכות חלקיות.

כמה מהמשפחות הללו יכולות להיות מועמדות לטיקום?

היו"ר מ. ארם:

מר ברסלע:

עשינו הערכות בקביעת משפחות אחרות.

ילדים עד גיל מסויים, ואחר כך ילדים אשר יכולים לתמוך בהוריהם נחשבים עד גיל 18. יש הרבה ילדים שתומכים במשפחותיהם. אולם, בן שהגיע לגיל 18, יוצא לצבא. כשהוא חוזר, אז כל המיבנה הפטריארכלי משתנה. הוא חדל להיות מחזיק במשפחה. הבנות, בחלקן הגדול, נישאות בגיל זה. תבוא למושבי עולים של העולים החדשים, תמצא מעט בנות בגיל 15-18. הן מגיעות ארצה כשהן נשואות. במושבים ותיקים יותר, מספר הבנות הוא גדול ורב. חל איסור נישואין על בנות שהן למטה מגיל 18. אנחנו מציעים חיקון החוק ומבקשים שיהיה עד גיל 16.

לא כולנו, חלק גדול מבין עובדי משרד

הסעד, הגענו לכלל דעה ואמרנו כי גיל 17 של נח הרטאית להינשא הוא גבוה מדי.

טיקום המשפחות, באמצעות הילדים, יש לנו

אכזבה גדולה. במידה שהילדים גדלים ממש, אז הם חדלים לתמוך. המשפחות מתרבות, לאו דוקא אצל העשירים.

מספר הנחמכים, אותו נקמתי לעיל, כולל

את הערבים.

היו"ר מ. ארם:

על יתר השאלות נקבל תשובות מאוחר יותר.
לצערך, הזמנו לטעה זו את הנהלת מלב"ן.
אין לנו ברירה, אלא להפסיק במתן התשובות.

אנו מבקשים לטמוע על פעולותיו של מלב"ן,
אשר הוא אחד המוסדות החשובים בארץ מבחינת העבודה הסוציאלית.

מר פסמן:

אתן סקירה קצרה מאד:

מלב"ן נוסד בתחילת 1950, בזמן העלייה
הגדולה. נחקבלה החלטה על יצירתו ע"י הממשלה, הסוכנות והג'וינט.

הוחלט להקים מוסד אשר יטפל במקרים נחטלים
מבין העולים בזמן העלייה הגדולה. לכחחילה חסבו שהמוסד הזה יחנהל
במימונו במסותף ע"י הסוכנות, הממשלה והג'וינט. לאחר מכן, הגענו
לידי הכרה, כי הג'וינט צריך לקבל את כל העול הכספיים. ואילו למעשה, הממון
במשך כל השנים היה בידי הג'וינט. על הקמת המוסד חשב המנוח קפלן; הוא
יזם אותו, ואף ניצל מו"מ על הקמתו.

לפנינו עמדה השאלה: כיצד לטפל בעולים
חולים, נחטלים, נכים, זקנים ואנשים בודדים שאין להם שום אפשרות קליטה
נורמלית. בכדי לטפל בהם, היה עלינו למצוא מקומות ולהפכם למוסדות.
מאחר שלא היו לנו מוסדות כאלה, נאלצנו להקים רשת של מוסדות מסוגים
שונים.

עמדה בפנינו הכעיה הרפואית. אתם יודעים,
לא פחות ממני, שהעלייה שהגיעה ארצה, הביאה בחובה חולי שחפת, ואז
עמדה בפנינו בעיית פתיחת מחלקה לחולי שחפת. עטרות אלפי אנשים עברו
על ידינו. העולים היו גרים בבדונים והיה חשט של הדבקת יתר בני
המשפחה. איש לא העלה על דעתו שיבואו חולים כאלה, ומה יהיה מספרם.

ובאותו הזמן היו בארץ רק כמה מאות מיטות
לשחפת. והנה, עמדנו בפני פרובלימה זו, והוכרחנו ליצור מיטות לשחפת,
בהקדם. קבלנו מהצבא 500 מיטות ב"חל-השומר", ואמרנו כי 250 מיטות
ההיינה לשחפת; ועוד 70-90 מיטות בבית-לוונטסיין. בעצם אותה
קופה, החילוננו לבנות את בית-החולים "באר-יעקב", באופן מהיר, שיפלנו
ואשפזנו כל חולה שיכולנו להטיג מקום עבורו.

היתה התקדמות גדולה, ואנחנו במסך הזמן
הגענו למצב שמספר המיטות גדל עד כדי 2200 מיטות בכל הארץ. העבודה
הלכה והתקדמה, ואכן ריפצנו והוצאנו אלפי מבריאים. לדעתנו, הסכנה אשר
בפניה עמדנו - חלפה. ובהתפתחות הזמן, אף מצאנו אפשרות
להקטין את מספר המיטות לשחפת.

לפני שלוש שנים ראינו, כי לא רק אנחנו
שיפלנו בחולי שחפת; היו עוד כמה גורמים ששיפלו בחולים מסוג זה.
ואז באנו לכלל דעה שרצוי ליצור תיאום ארצי באספוז חולי שחפת.
כעבור זמן מה, הצלחנו בזה, וכל בית-חולים, חוץ מקרן-נכות, נכנס
לתיאום זה; הכנסנו כל חולה לבית-חולים מחאים, וזה אף עזר להקטין את
מספר החולים ואת מספר המיטות, ועתה הגענו לכדי 1200 מיטות, יחד עם קרן-
נכות.

פעם עכדו, במסך תקופה ממוטכת, מאות
אנשים בתור לאשפוז, וגם אז לא חפסנו את החולה. אולם בטנים האחרונות,
צעדנו הראשון היה לחפש את החולה. אני יכול לומר, כי למרות החיפוש,
הגענו למצב שאין תור, כלומר - החולים אינם מחכים למיטה. זהו מצב

אידיאלי, אשר לא הגענו אליו בסום טיפול רפואי אחר. מצד שני, אנו רוצים לפתח את הטיפוח האמבולטורי. יש לנו שיחוף פעולה עם קופת חולים, עם הליגה למלחמה בשחפת, ואמרנו כי על ידי כך נגיע למצב שמספר המיטות אשר יידרש ילך ויקטן. אנו בדעה, כי 500 מיטות חספקנה לכל הארץ.

יש לנו בית זקנים אחד לחולי שחפת בפרדסיה. זקן, בגיל 70 ומעלה, קשה לרפאות, אך הוא יכול לחיות חיים נורמליים יותר בבית חולים זה. אשתו הזקנה, במקום להיפרד ממנה, אנחנו מכניסים גם אותה לבית החולים. זהו נסיון עם השגחה רפואית. בבית-חולים זה יש 120 מיטות בערך. זהו הנסיון היחידי שנעשה בכל העולם. ישנה התקדמות ניכרת בנסיון זה.

אנחנו מנהלים מ"מ עם הממשלה, בקשר עם העברת הטיפול בשחפת ואטפוז החולים. אנו נעביר זאת לממשלה. ישנה חכמה של ארבע שנים, אשר למעשה כבר נחתם חוזה בין משרד הבריאות לבינינו. ביצוע החוזה טרם התחיל, ואנו מקווים כי בזמן הקרוב יחלו בביצועו.

ועתה, אעבור לדבר על מחלקות אחרות, מסוגים שונים. אנשים שזקוקים לטיפול מיוחד, לטיפול כרוני, לטיפול אינטנסיבי מיוחד, לטיפול רפואי פיסיקלי, אפשר להוסיף להם טיפול כזה ולהחזירם לחיים נורמליים.

גמר
הקימונו בחי-חולים כאלה בארץ, והאחרון הנמצא עכשיו בסלב / נמצא בנהריה עם 180 מיטות. אלה שזקוקים לטיפול אינטנסיבי, מקבלים את הטיפול המתאים במסך שמונה-חשעה חדשים, ולאחר מכן הם חוזרים לחיות חיים נורמליים. ישנה דרישה לטיפול כזה לא רק מקרב העולים החדשים, אלא מבני החוטבים הוותיקים. הגענו למצב כזה שחולים מסוג זה, אם זה מחלת לב או מחלות אחרות, אינם ממתינים, אנחנו מספקים את כל הדרישות, ואף הצענו לממשלה לנצל טיפול זה בטליחת חולים מבני הוותיקים. אני מניח שאנו נגיע חוך שנה, להסדר כזה שזה יספק את כל הארץ.

אנחנו מטפלים באנשים עם מחלות כרוניות מסויימות, ושאר מיני ניתוחים אחרים; אף באורטופדיה אנו מטפלים. אנו מטפלים בריפוי שיניים. זקן חולה שחפת, אם חסרות לו שיניים, אנו מטפלים בו ובטיניו כדי שיוכל לשוב לחיים נורמליים.

זהו בקיצור החלק הרפואי שאנחנו ממשיכים בו, והדרישה בשחפת יורדת, גם מספר החולים הכרוניים יורד.

הסוג השני בו אנו מטפלים, הם זקנים בגיל גבוה שבא ארצה עם העליה הגדולה, ואשר חלקם הגדול הנם בודדים, ללא משפחות. הגיל שזכאי להחבל במוסד מלב"ן הוא 65 שנה גבר, ו-60 שנה אשה. ואם הוא הגיע ארצה בהיותו יותר צעיר- הוא אינו זכאי להחבל.

בעליה הגדולה שהיתה עד שנת 1951, הגיעו ארצה, בערך 60 אלף זקנים בגיל כזה. לא היתה מחשבה אם ליצור עבורם מוסדות. אולם, חלק גדול מבין זקנים אלה, הגיעו עם משפחותיהם; למרות כל הקשיים של קליטת המספחה, אנחנו עמדנו על זה שהם מוכרחים להימצא בקרב מספחותיהם, וכך משרד הסעד טיפל ב-12 אלף זקנים בערך, שנמצאו במספחה ואשר הנם נכחינת נזקקים.

אולם, אנו התחלנו לדאוג לאלה שהגיעו ללא משפחות. זקנים מסוג זה באו, כראש וראשונה, מרוסניה הממשלה הרומנית שלחה את כל הזקנים והם הובאו ארצה. וגם מיתר המדינות אשר טט הוחלט על חיטול גלות, כמו: תימן, עיראק, בולגריה, באו ארצה.

הסידור היחידי שמצאנו לנכון ולמחאים עבור זקנים אלה, הוא בית זקנים. ואכן, הקימונו רשת של מוסדות אשר מאכסן עד היום קרוב ל-5000 נפש. הייתי רוצה, בהזדמנות זו, לבקש את חברי ועדת השירותים לבוא ולבקר במוסדותינו אלה. אלה הם מוסדות מיוחדים במינם. השליטה שאנחנו הכנסנו שם היא מיוחדת במינה, ולגמרי חדשה. הם אינם חיים עם עברם. אם מטפחתם נהרגה, אזי הם יוצרים להם חיים חדשים והתענינות בחיים.

סדרנו מוסדות שלנו בבתיים, עם מגרט, הם מתענינים ומוצאים סיפוק רב בחייהם. על ידי כך, כמובן, הגענו לצמצום בהחזקת בתי זקנים. התחלנו בעובד אחד לארבעה זקנים, באופן מוצע, ואילו עתה, הגענו לעובד אחד ל-12 זקנים. אולם אין זה העיקר. העיקר הוא שהאנשים מוצאים עניין רב בחיים, אם זה תוך כדי טיפולם בפרחים, או תוך כדי מתן עזרה במטבח, או ארגון ערבים חרבותיים ובילוי. הזקנים חיים מתוך עניין רב.

החמורה בקרבם היא הרבה יותר פחות מקרב הצעירים. בפורים בקרתי במוסדות אחדים, וראיתי נשפי פורים. היו זקנים אשר מעודם לא ידעו את הספה העברית, והנה, שמעתי אותם לדבר עברית.

נשמעה טענה, מדוע העולה החדש סודר כה יפה, ואילו הוותיקים בארץ - אין הם זוכים לסידור כזה. כל זה הוא בגדר האפסטר, אך הבעיה היא בעיה כספית.

בין זקנים אלה ישנם גם חסושים. באחת ההצגות של פורים באחד ממוסדות הזקנים שלנו אמרו, הנה הצעיר הזה אשר הוא בן 82 שנה... אגב, אותו זקן רקד יפה מאד.

יש גם זקנים שמגיעים לגיל גבוה ולאחר מכן הם יורדים. הם מרוחקים למיטה ולהם קשה להיסאר. אז אנו דואגים להעבירם למוסדות אחרים. בין אלה ישנם כאלה, שמגיעים למצב כזה שגם טיפול אינטנסיבי אינו עוזר יותר; ועוד יותר מזה, אשה זקנה נעטית מסותקת יותר, והיא נסארת מרותקת למיטה. יש לנו מספר מוסדות כאלה, ובסך הכל יש לנו כ-500-600 מיטות. בחלקם שייכים לסוג של טיפול.

אנחנו, מדי שנה בשנה, הגדלנו את מספר המיטות לזקנים וחסושים. אנחנו כיום, בסלב גמר של בית האבות בפרדס-חנה. בפרדס-חנה היו 4000 נפש. לאט לאט, הוצאנו אותם והעברנו אותם למוסדות, ובמקום זה הקימונו מוסדות ל-1200 איש. אני מקווה, כי בחג הפסח, אנו נוציא את אחרוני הזקנים הגרים שם.

לצערנו, החקציב שלנו, למרות שהוא גדול, זו השנה הראשונה אשר מלבן מודאג, באופן רציני, במובן כספי, כי על הג'וינט לדאוג ל-16 אלף איש מאוסטריה. חלק מהם אינו רואה לצאת ארצה, והג'וינט חייב להחזיק בהם. אנשים אלה עולים לנו ביוקר רב - חצי מיליון דולר לחודש. עלינו לדאוג גם ליהודים עולי מצרים, יוון, באיטליה וצרפת. הממשלה הצרפתית, דואגת באופן חלקי, לעולים אלה, אך עיקר העול הוטל על הג'וינט. זה פגע בחקציב של מלב"ן, ולא איפשר לנו להמשיך באותה שיטה של הוספת מוסדות בארץ, והתפתחות. הג'וינט לא הקטין את חקציבו, אך בינתיים ההוצאות עלו ב-55% מינימום. אנו נתקלים בקשיים אף בהחזקת הקיים.

הפעולה אשר אותה אנו מעויכים מאד מאד ואף מתפארים בה, זה הטיפול בסיקום. אחרי שהחולה יוצא מבית-החולים, אם הוא אינו מסתדר בעתה, אינו יכול לסדר את מטפחתו. אנו השתדלנו שהאטה והילדים לא יהיו תלויים בחיי צדקה, וזו היתה לנו, בעיה לא קטנה.

היה לנו עסק עם אנשים שהיו מחוסרי מקצוע. החלק הגדול מבין עולי אירופה, אחרי עברם 10 שנות הסגר וכו', שכח את מקצועו. עולים מתימן או עירק ועוד, הם ללא ידיעת טום מקצוע. אבל, צעירים ש פשוט היה ללמד אותם מקצוע או מלאכה, למדנו אותם בבית-החולים. אז פיתחנו מוסד לטיקום, ואחרי לימוד המלאכה, הוצאנו אותם והמצאנו להם עבודה, ויותר מזה - סדרנו להם שיכון יותר טוב. סידורים זמניים קבלנו ממסד הסעד. בצורה זו סדרנו מאות צעירים.

הטוג השני: אנשים בגיל בינוני, אנשים שמסוגלים לעבוד, אבל לא היה תקווה להכניסם לחיים נורמליים. פיתחנו 21 בתי-מלאכה בארץ, ושם עובדים 600 איש. כולם מקבלים את כל התוספות המספחתיות, ואכן הם מפרנסים את משפחותיהם בכבוד. בנגריה עובדים כל מיני אנשים, כל אחד באותה צורה שהוא יכול. הם עבדו בעבודות מכבדות, עץ, סריגה, נעלים וכו'.

אולם המצב נעשה קשה יותר. מכירת התוצרת היא במאה אחוזים בקרדיט לזמן ארוך, והמימון להתזקת בתי-המלאכה מגיע ל-3 מיליון לירות לשנה. יתרה מזו - בחלק ניכר של בתי-המלאכה שלנו נוצרים גרעונות. אנחנו, בחנאים הקיימים, איננו יכולים להגדיל את מספר בתי-המלאכה.

ישנו גם הטיפול בעוורים. כפר העוורים בגדרה מוחזק על ידינו; יש בית-מלאכה שלנו בבית-ליד.

הפעולה היותר גדולה שהצלחנו לסדר אנשים שהם כבר בגיל העמידה - בני 50 שנה ומעלה - אשר מצבם הפיסי אחרי עזוב את בית-החולים, אינו מאפשר להם לעבוד, אזי נחוץ שהבן הגדול יעזור לקיום המשפחה, או האשה. ולכן אנו באים לעזרת משפחה כזו בסדורים קונסטרוקטיביים, בפתיחת חנות מכלת, גלנטריה, מסחר זעיר וכו'. אנחנו הסגנו בתחילה, בישובים החדשים, כל סידור ראשון, והוא ניתן על ידינו. זה, כמובן, מצריך למצוא את המקום המתאים לסידור חנות או קיוסק וכו'. הצידוד הפנימי והסחורה, כל זה ניתן בצורת הלוואות. סדרנו עד היום 5400 משפחות, ואפשר להגיד שלא פחות מ-90% מתקיימים יפה, ואף מגדילים את עסקיהם מרווחיהם.

יצרנו קרן משותפת להקמת סווקים, 1000 יחידות בכל חלקי הארץ. בקרן זו משתתפים: מלב"ן, הממשלה, הסוכנות, בטני חלקים - מסד העבודה ועמידה. הם מקבלים את הכסף בצורת הלוואה. החנויות עומדות לרשותנו על מנת לסדר נכים מסוג זה. בהתאם למצב הקיים, נוכל להמשיך בפעולה זו, ונצליח לסדר, באופן ממוצע, 1000 משפחות לשנה.

האחוז היותר גדול שמצליח, זה לא רק שהסידור היה מוצלח, אלא עקב כך אנו נאלצים להחזיק צוות של אנשים שמחפידם להכניס את האנשים לעסק בשנה הראשונה עד אשר הם יוכלו לעמוד לבד, עד אשר ידעו היכן לקנות את הסחורות וכו'. פתחנו מחסן מכר, ואנו מוכרים לאנשים אלה במחיר הקרן. האיש, אחרי שנה, מוכרח לעמוד על רגליו, והוא אינו מקבל יותר טיפול.

אני שמח להגיד שהאנשים מצליחים לטלח את ההלוואות שנחננו להם. עד סוף שנת 1956 יותר מ-50% של האנשים החזירו לנו את ההלוואות שנחננו להם. באופן כללי, זה מאד משמח.

הממשלה פנתה אלינו בבעיה רצינית מאד: נמצאו נחשלים בחקלאות. 500 יחידות כבר אינם יכולים להמשיך בחקלאות. זוהי בעיה רצינית מאד. אני מטפל בזה. הנסיון הראשון נעשה. ישנה תכנית ואנו מקווים שנצליח לסדר בקרוב את 250 המשפחות הראשונות.

אנו מקווים להעסיקם במסק זעיר. זו תהא בעיה שחלך וחגדל. ההליכה מן העיר אל הכפר מראה, כי לא כולם מתאימים לחקלאות.

העליה, אשר קטה עדיין להגיד איזה חלק מהם יהיה מסוג סמלב"ן ייאלץ לטפל בהם, אולם אנו כבר היום רואים את הדוגמאות.

במצרים, המאב אינו טוב. היהודים המצריים בורחים ומטאירים את אנשי המספחה ביוון, ונחוץ להביא אותם הנה, והם במאת האחוזים יצטרכו להימצא בטיפולו של מלב"ן.

העולים מהונגריה, קטה להגיד כי אלה שברחו היו יותר צעירים. יש כל הסיכויים שחתחיל עליה ישר מהונגריה והיא תביא לנו בערך אותו הסוג שקבלנו מרומניה לפני מספר שנים.

העליה מצפון אפריקה איננה סלקטיבית. מכל מקום, אנו יודעים, שכל מי שיבוא מטם, יהיה זקוק לטיפול שלנו. אנו מטפלים במרוקו, בעניני בריאות, הינוך, וגם בבדיקת העולים.

קטה לנו להגיד מה תהיה העליה מפולניה. בינתיים באים צעירים בעלי מקצוע. אנחנו עומדים בפני סימן שאלה, ואנו יודעים גם, שאנו עומדים בפני עול חדש. אינני רואה את הפרספקטיבה, את האמצעים של הג'וינט בהגדלת התקציב. הגענו למאב אשר כדי להחזיק את הקיים אנו זקוקים ל-16-17 מיליון לירות לטנה. אנו טובלים עוד במובן כספי, מטום שהממסלה לוקחת מאתנו חלק מהתמורה של הדולר. היא משלמת לנו 1.500 ל"י בעד דולר. בטיחות פרטיות אותן ניהלנו עם מר אשכול - שר האוצר - הוא אמר, כי הממסלה זקוקה לכסף; וסיבלו האנשים.

ד"ר פליטקין:

רצוני לומר, כי בחחילת שנת 1950 ועד היום, טיפלנו בקרוב ל-5000 חולי שחפת. 37 אלף עולים שעברו דרך שער העליה בשנים 1949-1951, יש להנחיה כי מביניהם הגיעו ארצה כ-4000 עולים חולי שחפת. קיימות כ-1000 מיטות לשחפת, פלוס 200 מיטות של קרן נכות; מתוך זה מחזיק מלב"ן ב-650 מיטות בקירוב. אנו עומדים בפני ירידת התמותה, אשר היא הנמוכה יותר מהקונטיננט האירופי.

אנחנו רואים את המספרים של התחלואה, ואומרים כי חלה ירידה שנתיית של קרוב ל-15% מהתחלואה. דבר זה מאפשר לנו לחשוב על הקטנת מספר המיטות בבתי-החולים.

ההצלחה לכך מבוססת על מספר גורמים: אנחנו חושבים שהגישה הרפואית, מבחינת כושר עבודה, אינה מאפשרת עמידה לפני דרישות החיים. אם אנחנו מסווים את המספרים על כל אלף שקבלנו, אזי לטיפול היו 400 מקרים חדשים, ו-600 מקרים שהיו פעם בטיפול. כלומר, 200 מקרים חוזרים. יש צורך בטיפול מבחינה סוציאלית וגם מבחינה נפשית, אשר כתוצאה מכך מאפשר לנו להכין את החולה לעמוד בפני מבחן החיים. על כל 100 חולים שאנחנו מקבלים, אנחנו היום משחררים 73% מהם.

כסו-כך

אנחנו עומדים / בפני בעיה קטה, אשר זה שנתיים שאיננו מצליחים לפתור אותה, והיא: קבוצה של אנשים צעירים אשר, לדעתנו, הם מסוגלים לעבוד ולהרוויח את לחמם; אולם, לא הצלחנו להקים עבורם מסגרת שיוכלו לחיות בה. אנחנו חושבים, כי אנשים אותם קבלנו לפני שנתיים-שלוש, יש למצוא עבורם טיפול בבית, דיוך מתאים עם הזנה מתאימה. ולכן יש להקים קרן משוחפת שתאפשר לרבע ממספר

האנשים האלה הנמצאים בבתי-החולים, להיות בבתיהם. טיפול בחולה שחפת בבית, לדעתנו, הורס את המשפחה.

חולים כרוניים: אנחנו טיפלנו ב-40 אלף חולים כרוניים במוסדות מלב"ן. כל אלה שעברו טיפול רפואי אצלנו, קמו והיו לאנשים, אשר אחדים מהם לא ידעו כי באחד הימים יוכלו לעמוד על רגליהם; הם היו מרוחקים 18 שנה למיטה. ועוד: אנשים, קטועי רגל, או כל אבר אחר, למדו להיות בלתי-תלויים. ויש לנו אנשים, אשר חיו במשך שנים רבות חיי טעד ועוני גדול, ואילו עכשיו, הם אזרחים מכובדים.

אבל יש לנו קבוצה די ניכרת של אנשים אשר אי אפשר למצוא עבורם סידור בארץ. הם צעירים. הם חלו במחלות ומערכת העצבים נפגעה מכך. הם חיים ומסוגלים להיות חיים ארוכים. אנחנו מחזיקים אותם במוסדותינו. במחנה-ישראל יש 5-6 מקרים. הם נוטעים לעבודה בעגלות מיוחדות; הם מרוויחים ומסלמים לנו חלק סמלי בעד החזקתם. הם הגיעו לידי הכרה שהם יכולים להיות ולהרוויח.

מחיר האשפוז הולך וגדל, והמוסד הצנוע ביותר עולה כיום קרוב ל-10 לירות ליום.

ראוני להוסיף על דברי מר פסמן, שאנחנו הגענו למספר מיטות עבור היטוב הוותיק. עם קום בית-החולים בנהריה אמרנו, שהסירותים שלנו מסוגלים להיענות לדרישת העולים בארץ ולעולים אשר יבואו בעתיד. ועלתה מחשבה במטרד הבריאות, להבטיח מימון למגמה זו.

אנו נמצאים במצב כזה, ס-150 מיטות לשחפת עומדות בלתי-מנוצלות. בלי תור לאשפוז, אי אפשר להחזיק מיטות. אנחנו עומדים בפני עשרות מיטות ריקות.

בבית-חולים רמב"ם, למשל, עומדים בתור לאשפוז, ואילו בנהריה ישנן מיטות ריקות. אנחנו נעמוד בפני ברירה, או להפוך מוסדות שלנו לצרכים אחרים, או להקטין את כוח הקליטה של מוסדות רפואיים שלנו, ואז לא נהיה במצב שנוכל להציע את סירותינו.

יש בירושלים מוסד יחידי במינו, לנוער מפגר. רוב הילדים הדביליים הם נטל על המשפחה. חינוך מיוחד קיים רק בערים הגדולות, ועכשיו הוא נמצא גם בערים יותר קטנות. אנחנו עומדים בפני עובדה, נוער מהעליה החדשה לא היתה לו אפשרות ללמוד. הקימונו פנימיה עם 40 ילד ו-20 ילד מן החוץ, וכך אנו מאפשרים להם ללמוד. אנחנו מחזיקים כ-48 ילדים במוסד לחינוך עוורים - חצי מכוח הקליטה, ומטפלים בכל ילד נכה שהוא בא מקרב העליה החדשה ואשר זקוק לטיפול הן כירורגי והן פריטטי.

אנו יודעים שהקפנו חלק קטן של נוער מפגר, אבל אנחנו לא חשבנו שאנחנו נקיף את כל הבעיה. ב"רוחמה", למשל, אנחנו מחזיקים ילדים ומסלמים עבורם.

מר פסמן לא נגע בחולי הנפש. העליה הביאה גם חולי נפש. היתה דרישה, בשנת 1950, שמטרד הבריאות יקח על עצמו את הטיפול בחולי נפש. אנחנו מסלמים בעד 400 חולים מבני העליה החדשה 900 אלף לירות לשנה. מטרד הבריאות עמד בפני תור גדול לאשפוז חולי נפש, ואכן באה דרישה להרחיב שטח זה.

הוזמן לארץ ד"ר טוניאה מהולנד, על סמך זה שהג'וינט ישתוף במימון באותו סכום שהממשלה מממן - 4 מיליון לירות.

למרות הקטיים, מלב"ן כבר בשנה זו מעמיד 600 אלף לירות, בתנאי שמשרד הבריאות יממן גם כן סכום כזה; אבל הוא הצליח לממן רק 200 אלף ל"י.

ישנה תכנית משותפת של משרד הבריאות ומלב"ן, להקים מחלקות פסיכיאטריות, הקמת כפר עבודה לחולים, וגם הקמת בית-חולים בצפת כדי שפעם נוכל לשחרר את החולים בעכו. לא תהיה הצלחה לכל התכנית שלנו אם לא יהיה שחוף פעולה מצד הממשלה. אנו שואפים לשחרר לכל הפחות 20% מבין כלל החולים הנמצאים במוסדות, ואשר הם אינם זקוקים למוסדות כלל.

ועתה, אדבר על המפעלים: אנהנו סללנו דרך לשיקום. המפעלים שלנו אינם עולים על שום מוסד הסתדרותי או פרטי בארץ. פריון העבודה אינו יורד במפעלים.

הלוואות לא נותן מלב"ן. הוא נותן דרך הבנק. זה חשוב מאד. מלכתחילה הבין מלב"ן שהוא לא צריך לתת הלוואות. אולם, שירותים רפואיים אנהנו נותנים אינם. זה עזר לירידת מצבם הפיסי של האנשים אצלנו.

יש לנו צוות המורכב מרופאים, אחיות וכו', אשר הם מפקחים באופן סגורתי.

אשר לבתי זקנים ראוני לומר, כי אנו מטפלים ב-1300 זקנים. רוב הזקנים שלנו הם תשושים. מלב"ן יצטרך לעמוד בפני חופעה, הוא יאלץ להפוך מספר בתי זקנים לטיפול בתשושים.

אנו אומרים, שטיפול בזקן אינו חייב להיות בבית-זקנים. בארצות-הברית ובאנגליה מטפלים ב-5% מכלל הזקנים, ואילו אנו עוד עם קטן מטפלים ב-4,1. 15 מיליון איש שהם מעל 65 שנה, מהווים לא יותר מ-5%, ואלה נמצאים במוסדות. אנהנו קלטנו 17% של זקנים מבין העליה החדשה.

אנהנו עשינו הסכם עם "עמידר" להקמת דירות בטיכונים שהוא בונה, הקומה הראשונה תהיה מיועדת לזקנים. זהו היה הנסיון הראשון שלנו, לא להקים מוסדות לזקנים, אלא להטאיר את הזקן בחברה, והוא ייחנה מכל הדברים שהחברה דורשת.

הקימונו מספר מועדוני יום. הם באים לעבוד, מקבלים ארוחה, ויחד עם זאת הם, הזקנים, לוקחים מספר לירות הביתה. על 1300 זקנים עובדים 700 זקנים בשירותים, וזה הודות ל-3 גורמים: דיור, חזונה ותעסוקה, כל זה תחת פיקוח רפואי. בכל מוסד יש רופא, ודאגה של רופא, שלא יהיו תאונות, לגילוי מוקדם של מחלה, לאשפז במוקדם וכו'. אנו אומרים, טיפול סוציאלי, טיפול רפואי ותעסוקה, אלה הם הדברים שסומרים על הזקנים מפני חמותה.

היו"ר מ. ארם:

אנהנו שמענו בענין רב את הסקירה של ב"כ מלב"ן. אני מציע, שהחברים ישאלו את שאלותיה בזמן שנסייר במוסדות מלב"ן. אני אינני יכול ברגע זה לומר מהי נבקר, אבל אנו נודיע לב"כ מלב"ן.

אני מודה לכם. אבקשכם, אם אתם יכולים, לתת לנו סקירה בכחב על המפעלים, על המקומות, על האנשים, על סוגי הטיפול באנשים וכו', - זה יהיה לנו תדריך בזמן הבקור שלנו.

יש לנו נתונים משנת 1955: היו 9200 נפשות נחמכות.

מר ברטלע:

בנצרך
נשאלה שאלה, אם נכון הוא שעיריית נצרת תומכת/בלירה אחת לחודש. - זה לא נכון. החטובה צריכה להכיל שני חלקים. אנחנו מעבדים, יחד עם העיריה, את התקציב. נשאלה השאלה: האם המיכסה מבוצעת ע"י העיריה? - על כך איננו יכולים להשיב.

גב' טכטר:
בענין נצרת רצוני לומר, כי המיכסה לעזרה כלכלית שלנו לכל החוטבים היא ב-40% יותר קטנה מהמיכסה למעברה. לישובים הערביים ניתנת אותה הקצבה, לפי מיכסה ב-40% יותר קטנה מהמיכסה למעברות.

למחלקה יש תקציב לעולים, לתושבים ולמעברות. לעולים ולמעברות יש תקציב יותר גדול, אשר הממוצע למספחה הוא 33 לירות; לתושבים, כולל מיעוטים, המחלקה מקבלת תקציב שמאפטר מיכסה קטנה, ב-40%, באופן גלובלי. נוסף לזה, המחלקה נותנת תקציב לפי קנה-מידה מסויים לרשויות המקומיות. הם מסתתפים באחוז מסויים בו בזמן שאנחנו למעברות, לעולים חדשים ולישובים חדשים נותנים תקציב ב-100%. נצרת אינה מסתתפת בתקציב במידה מספקת.

מסדר הסעד נותן לרשויות המקומיות הקצבה, והן מסתתפות מ-20% עד 90%. נניה שיטנם מקומות להם אנו נותנים 50%, אזי ניתנת האפשרות לתת את המיכסה שנקבעה. וכאן אני מדגישה, נצרת לא נותנת את האחוז. לקראת השנה הבאה, עד כמה שזה יינתן, כל מקום יהיה חייב להגדיל את הסתתפותו.

מר ברטלע:
רצוני להסביר: בתומר שהמצאנו לאוצר, הסברנו והדגשנו כל פרט, והוא אחראי כלפי הרשויות המקומיות.

בנוגע לנצרת רצוני להוסיף כמה מלים: היה לנו הסכם בינינו לביין עיריית נצרת, ואז העלינו את המיכסה שלנו עד כדי 1750 לירות לחודש בחנאי שהעיריה תתן את המנגנון של המחלקה הסוציאלית, פלוס 450 לירות לחודש; זה צריך להיות 20%. לצערנו, עיריה לא הבטיחה ולא קיימה את ההקצבה שלה. אמרו: לולא זאת הייתה עיריה ערבית, כי אז היינו מפסיקים את ההקצבה שלנו, וזה עלול היה להתפרט אחרת.

אני חייב למסור חטובה מספרית: נשאלתי: האם נכון הוא שילד במספחה מקבל 5 לירות לחודש בחור חמיכה, ואילו עכשיו הוא מקבל 4 לירות. האם היה יסוד להקטנה זו? אני משיב:

המיכסה שלנו הייתה מחולקת, לפני שנים, לסוגים. סוג אחד ל-5 לירות לילד, סוג שני - 3.250 ל"י ועוד. החלטנו לעשות הקצבה אחידה לילד במספחה, בלי כל קשר. אם זה ילד נכה להורים זקנים וכו'. אנו הגדלנו את העזרה לילד, ולא הקטנו.

ה ו ת ל ט
לסייר במוסדות הסעד בטבוע האחרון של פגרת הפסח או בזמן הפגרא. על תאריך הסיוור עוד יוחלט.

היטיבה ננעלה בשעה 11.15.